

13/06

Peněžní prostředky určené na investice v působnosti Akademie věd České republiky a veřejných výzkumných institucí, u nichž je Akademie věd zřizovatelem

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2013 pod číslem 13/06. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Antonín Macháček.

Cílem kontroly bylo prověřit poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků státu určených na investice v působnosti Akademie věd České republiky a veřejných výzkumných institucí, u nichž je Akademie věd zřizovatelem.

Kontrola byla prováděna v době od února do srpna 2013. Kontrolovány byly roky 2008 až 2012, v případě věcných souvislostí i období předcházející a období do ukončení kontroly.

Kontrolované osoby:

Akademie věd České republiky, Praha (dále také „AV ČR“), Fyzikální ústav AV ČR, v. v. i., Praha (dále jen „FZÚ“), Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i., Praha (dále jen „FGÚ“), Mikrobiologický ústav AV ČR, v. v. i., Praha (dále jen „MBÚ“) a Středisko společných činností AV ČR, v. v. i., Praha (dále jen „SSČ“).

Námítky proti kontrolnímu protokolu nebyly podány.

Kolegium NKÚ na svém XIX. zasedání, konaném dne 18. listopadu 2013,

schválilo usnesením č. 5/XIX/2013

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

Akademie věd České republiky byla zřízena zákonem č. 283/1992 Sb.¹ jako český nástupce dřívější Československé akademie věd. Jejím hlavním posláním je provádět základní výzkum v širokém spektru přírodních, technických, humanitních a sociálních věd, a to prostřednictvím soustavy 54 pracovišť AV ČR. Nejvyšším samosprávným orgánem AV ČR je Akademický sněm, výkonným orgánem je Akademická rada (dále jen „Rada“), resp. její předsednictvo v čele s předsedou AV ČR.

AV ČR je organizační složkou státu a účetní jednotkou. Pro rozpočtové účely má postavení ústředního orgánu České republiky (dále jen „ČR“) a je správcem rozpočtové kapitoly 361 – *Akademie věd České republiky* (dále jen „kapitola 361 – AV ČR“). Její činnost je financována především ze státního rozpočtu (dále také „SR“), přičemž způsob financování se řídí zejména zákonem č. 218/2000 Sb.² a zákonem č. 130/2002 Sb.³, ve kterém je mimo jiné upraveno poskytování podpory výzkumu z veřejných prostředků.

Pracoviště AV ČR (dále jen „pracoviště“), původně státní příspěvkové organizace, mají od 1. ledna 2007 dle zákona č. 341/2005 Sb.⁴ právní formu veřejných výzkumných institucí. Jsou právními osobami, jejichž hlavním předmětem činnosti je výzkum vymezený zákonem č. 130/2002 Sb. Majetek ČR, ke kterému měla ke konci roku 2006 příslušnost hospodaření dřívější státní příspěvková organizace, přešel k 1. lednu 2007 na základě zřizovací listiny do vlastnictví veřejné výzkumné instituce. Pracoviště sestávají

1 Zákon č. 283/1992 Sb., o Akademii věd České republiky.

2 Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

3 Zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací).

4 Zákon č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích.

vyrovnaný rozpočet na kalendářní rok a zahrnují do něj náklady a výnosy související s hlavní, další a jinou činností. Jejich orgány jsou ředitel, rada instituce a dozorčí rada.

Kontrola se zaměřila na přípravu, realizaci a financování stavebních akcí, nákladných akcí oprav a údržby (dále také „stavební akce“) a na pořizování nákladné přístrojové techniky⁵ v těch případech, kdy byly výdaje realizovány pracovišti a financovány z institucionálních prostředků AV ČR.

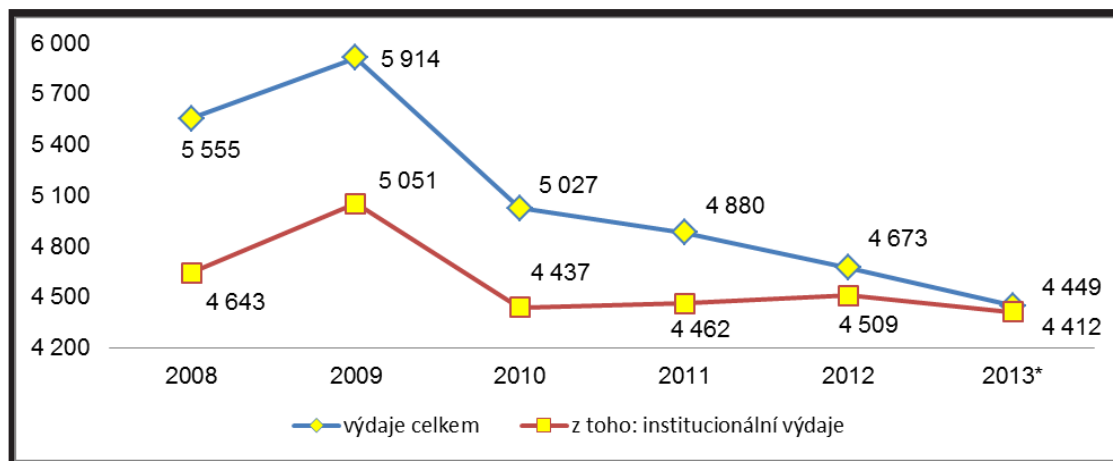
Pozn.: Všechny právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné u AV ČR

1. Rozpočet AV ČR

Výši výdajů jednotlivých rozpočtových kapitol na výzkum, vývoj a inovace stanoví vláda na návrh Rady pro výzkum, vývoj a inovace (dále jen „RVVI“⁶); výdaje kapitoly 361 – AV ČR v období let 2008 až 2013 jsou uvedeny v grafu č. 1.

Graf č. 1 – Výdaje kapitoly 361 – AV ČR v období let 2008 až 2013 (v mil. Kč)

Zdroj: závěrečné účty kapitoly 361 – AV ČR za roky 2008 až 2012, příloha č. 3 k zákonu č. 504/2012 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2013.

* Rozpočet výdajů.

AV ČR výši přidělené institucionální podpory od RVVI dále přerozděluje na pracoviště podle podrobnějšího hodnocení – pravidel (metodiky) schválených Akademickým sněmem. Podle těchto pravidel může být částka podpory pro jednotlivá pracoviště zvýšena o podporu na neopakované specifické výdaje – stavební akce a pořízení nákladné přístrojové techniky. Podporu poskytuje AV ČR pracovištím formou dotace na základě rozhodnutí o poskytnutí dotace na zajištění činnosti Akademie věd ČR formou dotace z výdajů státního rozpočtu na výzkum a vývoj (dále jen „Rozhodnutí“) vydaného podle § 3 zákona č. 130/2002 Sb. a § 14 zákona č. 218/2000 Sb.; nejedná se však o účast státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku.

2. Rozpočet stavebních akcí a pořízení nákladné přístrojové techniky

Celkový objem institucionálních prostředků AV ČR schválených na podporu neopakovaných specifických výdajů v letech 2008 až 2013 činil 3 042 004 tis. Kč. Na stavební investice byla určena částka 2 036 467 tis. Kč, na nákladnou údržbu a opravy částka 607 022 tis. Kč a na pořízení nákladné přístrojové techniky částka 398 515 tis. Kč (blíže tabulka č. 1).

⁵ Jednalo se o nákup přístrojů, jejichž pořizovací cena přesáhla 5 mil. Kč bez DPH (v roce 2008 platil limit pořizovací ceny 5 mil. Kč včetně DPH).

⁶ RVVI je odborným a poradním orgánem vlády pro oblast výzkumu, vývoje a inovací.

Tabulka č. 1 – Schválené institucionální prostředky AV ČR na realizaci stavebních akcí a pořízení nákladné přístrojové techniky v letech 2008 až 2013 (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Celkem
Stavební investice	470 357	377 966	299 144	236 000	340 000	313 000	2 036 467
Nákladná údržba a opravy	87 109	141 818	124 211	102 038	72 100	79 746	607 022
Nákladná přístrojová technika	91 786	136 150	0	57 150	60 920	52 509	398 515
Celkem	649 252	655 934	423 355	395 188	473 020	445 255	3 042 004

Zdroj: informace Ekonomické rady AV ČR.

Z tabulky č. 1 vyplývá, že objem schválených institucionálních prostředků vykazoval v kontrolovaném období klesající trend, pokles souvisel se snižováním celkového rozpočtu AV ČR. Rozpočet na rok 2013 tvořil přibližně 69 % objemu prostředků roku 2008. Současně byla příprava rozpočtu stavebních akcí a pořízení nákladné přístrojové techniky v letech 2010 až 2012 ovlivňována častými změnami návrhů celkového rozpočtu AV ČR na následující rok prováděnými ze strany RVVI. To ovlivňovalo jak dlouhodobé plánování investičních akcí, tak proces schvalování institucionálních prostředků.

2.1 Poskytování dotací na stavební akce

Přípravu, realizaci a financování stavebních akcí v kontrolovaném období upravila AV ČR vnitřním předpisem *Příprava a financování stavebních akcí na pracovištích AV ČR* (dále jen „Pravidla“). Tento dokument byl určen ředitelům pracovišť a obsahoval kromě vymezení používané terminologie zejména požadavky na obsahovou náplň investičních záměrů, žádostí o dotaci na akce velkého rozsahu (od 6 mil. Kč bez DPH), žádostí o dotaci na akce malého rozsahu a popis průběhu procesu jejich schvalování.

2.1.1 Koncepční dokumenty AV ČR v oblasti reprodukce majetku

AV ČR nevypracovala v kontrolovaném období dokument, kterým by poskytování institucionální podpory na stavební akce a na pořízení nákladné přístrojové techniky koncepčně upravila. Majetek, mimo majetku pracovišť, k němuž měla AV ČR příslušnost hospodaření, byl spravován prostřednictvím SSČ, které zajišťovalo infrastrukturu výzkumu a poskytovalo podpůrné činnosti AV ČR a jejím pracovištím. Pracoviště měla dle Pravidel vypracovat celkovou koncepci svého stavebního rozvoje a na tuto koncepci pak měl být kladen důraz při posuzování žádostí o dotace (dále také „žádost“). Kontrolou NKÚ bylo zjištěno, že tuto koncepci ani jedno z pracovišť vybraných ke kontrole NKÚ nevypracovalo. Dotace na stavební akce získalo v kontrolovaném období celkem 49 pracovišť, nejvíce prostředků bylo schváleno pro SSČ, a to celkem 329 060 tis. Kč, což odpovídá podílu 12 % celkově schválených prostředků.

2.1.2 Dodržování Pravidel

Dle Pravidel měl být důležitým podkladem pro posuzování žádostí a pro přípravu rozpočtu AV ČR rámcový výhled obsahující seznam všech akcí pracoviště s cenou přesahující 2 mil. Kč včetně DPH předpokládaných pro období tří let následujících po roce předložení výhledu. Žádosti, které nebyly ve výhledu uvedeny, měly mít navíc při posuzování požadavků nízkou prioritu. SSČ však rámcové výhledy nepředkládalo, FGÚ je předkládalo nepravdělně a výhledy zpracované MBÚ neobsahovaly předepsané náležitosti. Priority jednotlivých akcí v příslušném roce stanovil v rámcových výhledech pouze FZÚ.

Příprava akcí velkého rozsahu měla probíhat ve dvou krocích: 1) schválení záměru v jednom roce, 2) souhlas s přidělením dotace v dalším roce. Zahájení realizace akce pak mělo proběhnout v následujícím roce, tj. po roce, ve kterém byl vydán souhlas s přidělením dotace. Schválení záměru mělo být dle Pravidel nezbytnou podmínkou pro zahájení přípravy realizace akce a podání žádosti s podrobnými podklady. MBÚ však záměry nepředkládalo vůbec a SSČ je předkládalo pouze u některých akcí; záměry SSČ a FGÚ neobsahovaly všechny stanovené náležitosti.

Žádost měla obsahovat základní požadavky na akci, zdůvodnění akce, nároky na její realizaci a zároveň sloužit jako podklad pro hodnocení hospodárnosti. Pracoviště (SSČ, FGÚ) však u některých akcí kompletní žádosti nedoložila. Na skutečnost, že je předkládáno mnoho žádostí, které nejsou dobře připraveny a zdůvodněny, a že pracoviště často nesplnila základní požadavky dané Pravidly, upozorňovala od

roku 2007 opakovaně Ekonomická rada AV ČR, která se na hodnocení předložených žádostí podílela (viz kapitola 2.1.3). Mezi obligatorní náležitosti žádostí navíc nepatřily parametry akce, a to i přes tu skutečnost, že AV ČR již v roce 2007 z důvodu zvýšení efektivity poskytovaných prostředků o zavedení povinnosti uvádět v žádostech tyto údaje uvažovala. AV ČR dále nestanovila sankce za nedodržení údajů uvedených v žádostech.

2.1.3 Schvalovací proces u žádostí o dotace na stavební akce

V první fázi měly být dle Pravidel žádosti kontrolovány SSČ z hlediska úplnosti dokladů a připravenosti akcí. AV ČR však schválila v kontrolovaném období rovněž akce, u kterých nebyl dle vyjádření SSČ doložen záměr, kompletní žádost, dokumentace stavební připravenosti akce či chybělo požadované stanovisko SSČ.

Dalším krokem bylo posouzení žádostí pracovními skupinami složenými z členů Ekonomické rady AV ČR (dále také „ER“) a následně přímo ER jako poradním orgánem Rady. AV ČR nevydala pro posuzování žádostí jednotná závazná pravidla. Způsob posuzování žádostí byl nejednotný a nebyl dostatečně transparentní. Zápisy z jednání pracovních skupin nebyly pořizovány. Ze zápisů ze zasedání ER a z tabulek hodnocení nebyl zřejmý způsob posuzování žádostí, v některých letech nebyla AV ČR schopna použít způsob hodnocení vysvětlit.

Návrh žádostí doporučených Ekonomickou radou AV ČR ke schválení (dále jen „návrh ER“) byl následně podkladem k jednání místopředsedů AV ČR s předsedou ER. Na těchto jednáních docházelo mj. k zařazování nových akcí či k úpravám částek přidělených prostředků. Zápisy z těchto jednání AV ČR rovněž nepořizovala. Poté upravený návrh ER projednala Rada a definitivní rozpis dotací schválil Akademický sněm. Kontrolou NKÚ bylo zjištěno, že v letech 2010 až 2012 docházelo na jednáních s místopředsedy AV ČR a na jednáních Rady k podstatným změnám návrhu ER, např. v návrhu ER na rok 2011 (90 akcí) došlo k vyjmutí 36 akcí a doplnění 21 akcí, u dalších čtyř akcí byla snížena výše dotace. Oproti akcím doporučeným Ekonomickou radou AV ČR byly do návrhu doplňovány také akce s nižším hodnocením od ER nebo akce, u nichž nebyla předložena kompletní žádost či dokumentace stavební připravenosti.

AV ČR schválila v kontrolovaném období některé akce a poskytla na jejich realizaci prostředky, aniž pracoviště u těchto akcí doložila stavební připravenost, předložila rámcový výhled, záměr či kompletní žádost. V řadě případů přitom z důvodu stavební nepřipravenosti nebo koncepčních změn, prováděných některými pracovišti, nebyly schválené akce realizovány nebo docházelo k úpravám výše poskytnutých prostředků. V období let 2008 až 2012 byla na stavební akce čerpána částka v celkové výši 1 856 735 tis. Kč; porovnání finančního objemu schválených a skutečně realizovaných akcí je uvedeno v tabulce č. 2. Součet poskytnutých nespotebovaných prostředků stavebních akcí za období let 2008 až 2012 činí celkem 394 008 tis. Kč, přičemž v letech 2010 až 2012 přesahoval jejich podíl každoročně jednu pětinu schváleného objemu.

Tabulka č. 2 – Porovnání finančního objemu schválených a skutečně realizovaných stavebních akcí v letech 2008 až 2012 (v tis. Kč)

		2008	2009	2010	2011	2012	Celkem
Stavební investice	schválené	470 357	377 966	299 144	236 000	340 000	1 723 467
	realizované	429 955	317 230	239 559	166 721	251 998	1 405 463
	nerealizované	40 402	60 736	59 585	69 279	88 002	318 004
Nákladná údržba a opravy	schváleno	87 109	141 818	124 211	102 038	72 100	527 276
	realizováno	72 292	123 777	97 853	88 956	68 394	451 272
	nerealizováno	14 817	18 041	26 358	13 082	3 706	76 004
Podíl nerealizovaných stavebních akcí celkem		9,9 %	15,2 %	20,3 %	24,4 %	22,3 %	-

Zdroj: informace Ekonomické rady AV ČR.

2.1.4 Rozhodnutí o poskytnutí dotace a ukončení realizace stavebních akcí

AV ČR poskytovala institucionální prostředky formou Rozhodnutí, v němž vymezila předmět a dobu poskytnutí dotace, možnost úpravy její výše a práva a povinnosti poskytovatele a příjemce dotace. Podle těchto rozhodnutí byla AV ČR oprávněna pouze kontrolovat způsob a oprávněnost použití dotace, povinností příjemce bylo poskytnout k tomu potřebné doklady a dále vypořádat dotaci v rámci finančního vypořádání vztahů se SR. Případné další podmínky, které by měl příjemce v souvislosti s použitím dotace splnit (např. realizovat akci v souladu se žádostí, dodržet stanovené parametry, vést oddělenou účetní evidenci, archivovat veškerou dokumentaci akce po stanovenou dobu, užít dotaci hospodárně, účelně a efektivně), stejně tak jako sankce za porušení definovaných povinností nebyly ze strany AV ČR v Rozhodnutích stanoveny. V případě změn v realizaci akcí schvaloval předložené požadavky pracovišť pouze předseda ER. AV ČR nevydávala změny Rozhodnutí v průběhu roku, ale upravovala příslušná Rozhodnutí až na konci roku, tj. následně, podle skutečného stavu čerpání dotace.

Po ukončení akce velkého rozsahu nebo její schválené etapy v daném roce měl dle Pravidel ředitel pracoviště neprodleně předložit AV ČR stručnou zprávu o realizaci akce (etapy) spolu s kopií kolaudačního rozhodnutí, přehledem skutečně vynaložených nákladů a přehledem jejich pokrytí. Kontrolou NKÚ bylo zjištěno, že ani jedno z kontrolovaných pracovišť zprávy o realizaci akcí v kontrolovaném období nepředkládalo. AV ČR tak neměla k dispozici písemné údaje o splnění podmínek stanovených v Rozhodnutích ani další doklady prokazující hospodárnost a efektivnost skutečně vynaložených prostředků.

2.2 Poskytování dotací na přístrojové vybavení a nákladnou přístrojovou techniku

Poskytování dotací na přístrojové vybavení v kontrolovaném období upravila AV ČR vnitřním předpisem: *Pravidla pro přidělování investičních prostředků na přístrojové vybavení* (dále jen „Pravidla pro přístrojové vybavení“). Tato pravidla byla určena ředitelům pracovišť a obsahovala především požadavky na obsahovou náplň žádostí a průběh jejich schvalování. Dotace na přístrojové vybavení měly dvojí formu, poskytovaly se jako součást dotace na reprodukci majetku i jako jmenovité dotace na přístroje, přičemž rozpis obou typů dotací byl stanoven v rámci schvalování rozpočtu AV ČR na příslušný rok. Dotace na pořízení nákladné přístrojové techniky byly součástí jmenovitých dotací na přístroje.

2.2.1 Koncepční dokumenty AV ČR v oblasti přístrojového vybavení

Nutnost obnovy a průběžného pořizování přístrojového vybavení byla v kontrolovaném období zmíněna ve všech koncepčních dokumentech AV ČR. Na nákup tohoto vybavení schválila AV ČR jmenovité dotace na přístroje ve výši 1 023 676 tis. Kč, z toho na pořízení nákladné přístrojové techniky celkem 398 515 tis. Kč. V roce 2010 nebyly v rozpočtu AV ČR vyčleněny prostředky na pořízení nákladné přístrojové techniky, v roce 2013 nebyly vyčleněny naopak prostředky na přístroje v pořizovací ceně do 5 mil. Kč bez DPH (blíže tabulka č. 3). Dotaci na pořízení nákladné přístrojové techniky získalo 22 pracovišť, nejvíce prostředků bylo schváleno pro FZÚ, a to celkem 96 292 tis. Kč, což odpovídá podílu 24 % celkově schválených prostředků.

Tabulka č. 3 – Institucionální prostředky AV ČR na přístrojové vybavení v letech 2008 až 2013

(v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Celkem
Celková cena veškerého schváleného přístrojového vybavení	209 514	263 486	149 846	186 942	161 379	52 509	1 023 676
Celková cena veškerého nakoupeného přístrojového vybavení	211 014	255 525	149 846	172 472	158 736	–	947 593
z toho: – nákladná přístrojová technika schválená	91 786	136 150	0	57 150	60 920	52 509	398 515
– nákladná přístrojová technika nakoupená	93 286	131 289	0	45 170	60 920	–	330 665

Zdroj: informace Ekonomické rady AV ČR.

2.2.2 Dodržování Pravidel pro přístrojové vybavení

Dle Pravidel pro přístrojové vybavení měli ředitelé pracovišť podávat žádosti o dotace ve stanoveném rozsahu a termínech. Neúplné žádosti zjistil NKÚ u pěti ze 42 akcí (12 %), na které byla v kontrolovaném období poskytnuta a čerpána dotace.

2.2.3 Schvalovací proces u žádostí o dotace na pořízení nákladné přístrojové techniky

Předložené žádosti posuzovala prostřednictvím oponentních posudků Rada pro nákladné přístroje (dále jen „RpNP“), která je poradním orgánem Rady a žádosti buď doporučuje, nebo je označuje za vhodné, nebo je nedoporučí k přijetí. U doporučených žádostí a od roku 2013 také u žádostí označených jako vhodné k přijetí⁷ navrhuje i výši dotace. Dokumentace výběru akcí však nebyla vyhotovena dostatečně podrobně, aby bylo možné spolehlivě ověřit transparentnost procesu výběru doporučených žádostí. Uvolnění schválených jmenovitých dotací zajišťoval po předložení účetních dokladů ze strany pracoviště předseda RpNP.

3. Kontrolní činnost AV ČR

AV ČR měla jako poskytovatel dotací vytvořit systém veřejnosprávních kontrol a provádět je na pracovištích. Cílem těchto kontrol mělo být zejména zajištění ochrany institucionálních prostředků proti rizikům a jiným nedostatkům způsobeným zejména porušením právních předpisů nebo přijatých interních předpisů a zajištění ochrany před nehospodárným a neúčelným užitím těchto prostředků. V období let 2008 až 2012 vykonala AV ČR celkem 45 veřejnosprávních kontrol, avšak žádná nebyla zaměřena na stavební akce či pořízení nákladné přístrojové techniky. AV ČR tak nevyužila plně možností daných ustanoveními § 13 a § 34 zákona č. 130/2002 Sb., které kontrolu čerpání a využívání institucionální podpory Akademii věd ČR ukládají.

III. Skutečnosti zjištěné u příjemců podpory

Kontrole NKÚ bylo podrobena 108 stavebních akcí a sedm akcí pořízení nákladné přístrojové techniky, na které byly celkově schváleny institucionální prostředky AV ČR ve výši 578 029 tis. Kč, z toho 17 akcí realizoval FGÚ, 30 akcí FZÚ, 21 akcí MBÚ a 47 akcí realizovalo SSČ.

Nedostatky byly zjištěny zejména u stavebních akcí, a to v oblasti jejich přípravy, zadávání veřejných zakázek, realizace a plnění podmínek poskytnutí dotace a v oblasti účetnictví. U akcí pořízení nákladné přístrojové techniky nebyly kontrolou NKÚ zjištěny významnější nedostatky. NKÚ zároveň fyzickou kontrolou ověřil, že pořízené přístroje slouží účelu, na který byla dotace poskytnuta.

1. Příprava akcí

U stavebních akcí docházelo v některých případech ke změnám staveb, které byly způsobeny zejména nedostatky v projektové nebo zadávací dokumentaci, popř. dodatečnými požadavky pracovišť. To mělo za následek zvyšování nákladů i prodlužování termínů dokončení. MBÚ musel např. u akce s názvem *Oprava topení v objektech A-E a G-Gs* uzavřít z důvodu nedostatečné přípravy akce celkem dvanáct dodatků ke smlouvě o dílo, jimiž byla celková cena díla ve výši 25 584 tis. Kč navýšena o 5 895 tis. Kč.

7

Žádosti, které RpNP označila jako „vhodné k přijetí“, ale Rada u nich nerozhodla o přidělení dotace, projednávaly v letech 2008 až 2012 ad hoc sestavené komise z jednotlivých vědních oblastí; v těchto komisích zasedali ředitelé pracovišť nebo jimi určené zástupci.

2. Zadávání veřejných zakázek

Většina stavebních akcí byla s ohledem na svou předpokládanou hodnotu realizována formou veřejných zakázek malého rozsahu. Nedostatky týkající se zadávání veřejných zakázek byly zjištěny u všech pracovišť vybraných ke kontrole NKÚ. Pracoviště nepostupovala u některých akcí v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb.⁸ zejména tím, že:

- zahájila stavební práce ještě před zahájením (FGÚ – 2 akce) nebo již před ukončením zadávacího řízení (SSČ – 1 akce);
- zpracovala nesprávné, neúplné či nejednoznačné dokumentace zadávacího řízení (SSČ – 2 akce, FZÚ – 1 akce a FGÚ – 1 akce);
- nevyloučila nabídky uchazečů při nedodržení požadované kvalifikace či zadávacích podmínek (SSČ – 3 akce, FZÚ – 1 akce, MBÚ – 2 akce a FGÚ – 1 akce);
- nezahladila (případně neprokázala, že zahladila) veřejné zakázky na dodatečné stavební práce v souladu s postupy dle zákona o veřejných zakázkách (SSČ – 3 akce, FZÚ – 1 akce a MBÚ – 1 akce);
- neuchovávala dokumentace k veřejným zakázkám (SSČ – 1 akce, MBÚ – 8 akcí a FGÚ – 6 akcí).

Z důvodu neuchování úplné dokumentace u patnácti stavebních akcí nebylo možné posoudit, zda pracoviště při výběru dodavatelů dodržela zásady transparentnosti, rovného zacházení a nediskriminace dle zákona č. 137/2006 Sb., a nelze vyhodnotit ani hospodárnost a efektivnost užití poskytnutých institucionálních prostředků. Jednalo se o osm akcí MBÚ v celkové výši 45 430 tis. Kč, šest akcí FGÚ v celkové výši 35 249 tis. Kč a jednu akci SSČ (oprava rodinného domu o jedné bytové jednotce) ve výši 9 487 tis. Kč.

3. Realizace akcí

V souladu s ustanoveními zákona č. 183/2006 Sb.⁹ nepostupovaly FGÚ, MBÚ a SSČ každý vždy u jedné stavební akce, neboť zahájily realizaci stavební akce bez platného stavebního povolení. U další stavební akce nesplnil MBÚ ohlašovací povinnost. Vedení stavebního deníku s náležitostmi dle vyhlášky č. 499/2006 Sb.¹⁰ nezajistil FZÚ u dvou a FGÚ u jedné stavební akce. Nedodržování smluv uzavřených se zhotoviteli zjistil NKÚ u všech kontrolovaných pracovišť, ta konkrétně u některých akcí:

- neuplatnila sankce či pokuty za prodlení s dokončením, předáním či odstraněním vad a nedodělků díla zhotovitelem (SSČ – 2 akce, FZÚ – 1 akce a FGÚ – 1 akce);
- uhradila faktury, které neobsahovaly všechny povinné přílohy (FZÚ – 1 akce, FGÚ – 1 akce a SSČ – 2 akce);
- nedoložila vypracování dokladů dokumentujících průběh stavebních akcí (FGÚ – 6 akcí, MBÚ – 1 akce a SSČ – 1 akce);

dále FGÚ v rozporu se smluvními ujednáními řešil rozšíření jedné stavební akce vystavením objednávky, nikoliv uzavřením dodatku ke smlouvě, a FZÚ poskytl u dvou stavebních akcí zálohy, a to rovněž v rozporu se smluvními ujednáními.

4. Plnění podmínek poskytnutí dotace a vedení účetnictví

Rozpočtovou kázeň ve smyslu ustanovení zákona č. 218/2000 Sb. porušilo SSČ u jedné stavební akce tím, že uhradilo celkovou částku 6 270 tis. Kč za faktury, které zahrnovaly i práce neprovedené v daném roce.

Nedostatky při účtování o dotaci a majetku zjistil NKÚ u tří pracovišť (MBÚ, FGÚ a SSČ). FZÚ nepostupoval v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb.¹¹ tím, že u tří akcí neúčtoval náklady do období, s nímž tyto náklady časově a věcně souvisely.

8 Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

9 Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

10 Vyhláška č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb.

11 Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

Nespotřebované prostředky používala pracoviště se souhlasem AV ČR (FGÚ, SSČ), ale i bez jejího písemného souhlasu (FZÚ, SSČ) především k úhradě nákladů jiných v té době realizovaných stavebních akcí. SSČ tyto prostředky použilo se souhlasem AV ČR např. i k úhradě provozní ztráty či na nákup budov a pozemků.

IV. Shrnutí a vyhodnocení

AV ČR ani její pracoviště nevypracovaly koncepční dokumenty k reprodukci majetku, jež by dle analýzy potřeb stanovily priority akcí a byly předpokladem pro hospodárné a efektivní užití institucionálních prostředků.

Pravidla AV ČR pro výběr a realizaci stavebních akcí a akcí pořízení nákladné přístrojové techniky, jež mají být financovány (akce) z institucionálních prostředků, nebyla ze strany AV ČR a jejích pracovišť dodržována, zároveň byla v některých oblastech i nedostačující. Chyběla zejména povinnost uvést závazné parametry akce v žádosti o dotaci. V Rozhodnutích nebyly dostatečně stanoveny další podmínky, které by měl příjemce v souvislosti s použitím dotace splnit, např. realizovat akci v souladu se žádostí, dodržet stanovené parametry, vést oddělenou účetní evidenci, archivovat veškerou dokumentaci akce po stanovenou dobu či použít dotaci hospodárně, účelně a efektivně.

V případech změn v realizaci akcí nevydávala AV ČR změny Rozhodnutí, nýbrž upravovala tato Rozhodnutí podle skutečnosti až na konci roku. Kromě toho schvalovala použití nespoteřbovaných prostředků i na jiné v té době realizované stavební akce. Postup výběru akcí k podpoře nebyl dostatečně transparentní.

U všech kontrolovaných výzkumných pracovišť (FZÚ, FGÚ, MBÚ a SSČ) byly zjištěny nedostatky v přípravě akcí, v oblasti zadávání veřejných zakázek, realizaci akcí, plnění podmínek poskytnutí dotace a v účetnictví.

Zjištěné skutečnosti ukazují, že se Akademii věd ČR nepodařilo v rámci systému poskytování institucionálních prostředků na stavební akce a na pořízení nákladné přístrojové techniky vytvořit dostatečné mechanismy pro zabezpečení hospodárného a efektivního užití těchto prostředků.